

059. Elfde Groot Nederlands Dictee van het Davidsfonds

Finale voor de junioren: Mooie mensen

“Toch eigenaardig dat bijna iedereen tevreden is met zijn eigen verstand maar bijna niemand met zijn eigen gezicht”, leert een Jiddisch aforisme ons. De anonieme Oost-Europese bedenker van deze wijsheid gaf in zijn kritiek niet echt blijk van misantropie: hij of zij berustte blijkbaar eerder in deze inconsequentie van de menselijke natuur en bekeek ze zelfs met een zekere ironie.

Het fenomeen is inderdaad universeel. Uit fossiele schedels blijkt al dat die soms bewust vervormd werden. En dat is het enige dat de archeologen nu nog kunnen vaststellen. Wat de neanderthalers of andere voorlopers van de moderne mens verder nog ter verfraaiing van hun lichaam uitrichtten, kunnen wij alleen maar raden. Maar als wij hun spelonken zien waar zij met natuurlijke pigmenten exquise dierenportretten konterfeitten, is het moeilijk te geloven dat zij hun kennis van kleurtechnieken niet gebruikten om ook zichzelf te decoreren.

En als de nu nog bestaande niet-Europese beschavingen inderdaad parallellen vertonen met de cultuur die ooit op ons continent heerste, mogen wij gerust aannemen dat de mens van oudsher zijn lichaam bewerkte of liet bewerken. Verlengde of ingekorte, geperforeerde, ingekerfde, ingesnoerde, getatoeëerde lichaamsdelen, exuberante haartooien, geëpileerde lichaamsbegroeiing, beschilderingen ter accentuering van gelaatstrekken of voor het camoufleren van wat minder gewenst werd geacht: het is gewoon van alle tijden. En of het nu gaat om oorlellen, lippen, neuzen of zelfs genitaliën, er is geen lichaamsdeel te bedenken of de menselijke verbeteringsdrift werd er enthousiast op botgevierd.

Misschien werden aan al die ingrepen ook wel andere – magische – betekenissen gehecht. Een artistiek geritst litteken of een tatoeage beschermde de drager, net zoals een amulet, tegen de krachten van het kwaad. En andere rituele verminkingen werden in vele gemeenschappen geacht de gezondheid te verbeteren, de vruchtbaarheid te verhogen of de mens die ze – al dan niet noodgedwongen – onderging toe te wijden aan God. Daarachter schuilt een paradox: zoals het door de Schepper gedacht is, voldoet het lichaam blijkbaar niet. Maar wat ook het motief moge wezen, het zal zelden gespeend zijn van esthetische overwegingen. Het bewerkte lichaam vindt men mooier dan een lijf in zijn natuurlijke staat.

De farao's kregen naast voedsel ook cosmetica en make-upaccessoires mee op hun reis naar het hiernamaals en papyrussen uit de piramides bevatten gedetailleerde informatie over recepten voor allerlei schoonheids- en geneesmiddelen. Geen mens van onze tijd zou deze dubieuze smeerseltjes en maquillageartikelen nog vertrouwen en de bedenking dat operaties onder erg primitieve anesthesie en zeker niet aseptisch werden uitgevoerd, vervult ons met afschuw.

Wij zouden meewarig het hoofd kunnen schudden maar in de grond doen wij hetzelfde, alleen met veel meer raffinement en oneindig grotere technische mogelijkheden. Overal verrijzen klinieken waar alles wat ongewenst is aan een lichaam wordt weggefreed, gelaserd of anderszins wordt getouchéerd. En wat ontbreekt kan zonder probleem worden aangevuld met implantaten, siliconen en andere geavanceerde producten. Sommige chirurgen beloven zelfs soelaas en verlenging aan mannen die zich door de natuur tekortgedaan voelen. Anderen verbouwen hun patiënten tot ze

min of meer op hun idool gaan lijken. De enige barrière daarbij is van financiële aard. En wat je te doen staat als het object van je verering van zijn voetstuk tuimelt, blijft een open vraag.

De bedenking waarmee dit stukje opent, klopt blijkbaar, want de inspanningen ter verbetering van ons verstand verzinken in het niets bij wat wij veil hebben voor onze fysieke uitstraling.

Eten

Mijdt u zo'n markt waar allochtone handelaars hun waar aanbieden? Of verkeert u op zo'n plek meteen in een tranceachtige toestand? Waagt u zich nog niet verder dan scampi's of gamba's in een kerriesausje of stort u zich bij het kokkerellen vol geestdrift op een tajine waaruit de feeëriekste aroma's ten hemel opstijgen? Beperkt uw culinair exotisme zich tot de gerechten van de afhaalchinees of leeft u zich uit in het creëren van appetijtelijke schotels met verrassend gecombineerde uitheemse ingrediënten? Misschien zweert u onwrikbaar bij oma's kookkunst zonder al dat rare eten?

Dan vergeet u wel dat ook de steunpilaren van onze kookkunst, zoals de aardappel, hun zegetocht door onze keukens begonnen als gewas uit verre contreien. En dat de tomaat tot ver in de negentiende eeuw als giftige sierplant gold, want ze behoort evenals vele Zuid-Amerikaanse importplanten tot de nachtschadeachtigen. Schorseneren zijn in onze streken pas vrij laat op het menu verschenen, net als artisjokken, broccoli en andere mediterrane groentesoorten.

Als wij het consequent zouden houden bij zuiver inheemse producten, was ons dieet ongetwijfeld veel schraler. Vaarwel couscous, quiches en pizzaatjes. Adieu lucullische geneugten. Opnieuw naar een leven met alleen maar roggebrood en gerstepap. Zelfs geen heerlijk fazantenboutje meer voor wie alleen volkseigen voedsel apprecieert. Want die letterlijk vreemde vogels werden pas in de achttiende eeuw in onze bossen geïntroduceerd en uitgezet als buit voor adellijke jagers. Weg met al dat buitenlands geteisem! Eigen voedsel eerst!

Bijkomende proef (voor het scheiden van eventueel ex aequo gerangschikte deelnemers)

In de oorspronkelijke opgave waren 20 gecursiveerde woorden verkeerd gespeld.

1. Omdat er geen budgettaire ruimte voor een extra niersteenvergruizer is, kunnen wij onze patiënten ternauwernood helpen en iedereen op de afdeling vreest de dag dat wij zieken onverrichter zake zullen moeten terugsturen en op een wachtlijst zetten.
2. Saffraan is zo duur omdat de draadjes, die in feite stampers en stijlen van een soort krokus zijn, manueel geogst worden. Het is dus geen wonder dat malafide producenten nogal wat minderwaardige surrogaten op de markt brengen.
3. De affiches van Toulouse-Lautrec roepen nog altijd de sfeer op van de negentiende-eeuwse Parijse cabarets en café chantants, hoewel de afgebeelde artiesten allang vergeten zijn.
4. Het gerucht dat de geconfisqueerde smokkelauto's via louche kanalen aan politie-informanten versjacherd waren, verwekte heel wat deining en het kostte veel moeite om de publieke opinie ervan te overtuigen dat het hier een kwakkel betrof.

5. De jonge tennisster, die dit seizoen in to(e)rnooizeges grossiert, walste gewoontegetrouw over al haar tegenstandsters en stootte moeiteloos door naar de halvefinaleplaats.
6. Probeer de tekst zonder uitweidingen te formuleren: normaal gezien zou één A4'tje moeten volstaan.
7. Op enkele jaren heeft Lies een complete metamorfose ondergaan: geen ravenzwarte dreadlocks meer, maar gedistingeerd gemêleerd haar en discrete oorknopjes in plaats van uitdagend bungelende, barokke oorhangers.
8. Omdat de natuuristen zich door allerlei voyeurs bespied voelden, eisten ze dat hun stuk van het strand werd afgesloten. De lokale horeca verzette zich tegen zo'n ommuurd getto en als compromis plaatste de gemeente een traliehek.
9. De meeste islamitische kunst houdt zich strikt aan het verbod op het maken van afbeeldingen en beperkt de ornamentiek daardoor tot kalligrafie. Alleen Perzische miniaturen vormen daarop een uitzondering.
10. Zelfs in ons klimaat is de aanschaf van een zonneboiler een zinvolle investering, want ook op bewolkte dagen wordt het water al enigszins verwarmd, wat de olie- of gasrekening gunstig beïnvloedt.